

Поднесување петиции на знаковен јазик

-кратка информација-

Скопје, март 2021

Предмет на кратката информација е можноста за поднесување петиции или барања до парламентите на знаковен јазик и техничката можност за нивна соодветна имплементација¹. Со кратката информација е опфатена 21 држава².

Кратката информација е изработена по сопствена иницијатива согласно Правилникот за вршење на надлежностите на Парламентарниот институт во Собранието на Република Северна Македонија.

Во поголем број од земјите членки на Европската унија не е возможно да се поднесе петиција или барање од страна на граѓаните до парламентите, на знаковен јазик. Правото на петиција не е предвидено воопшто со националните законодавства на Кипар и на Финска. Во парламентите на Австрија и на Кипар доколку граѓани се поканети да учествуваат на состанок на комисија, им се обезбедува толкувач на знаковен јазик.

Во **Унгарија, Ирска, Португалија и Романија** постојат постапки кои дозволуваат поднесување на петиции на знаковен јазик, меѓутоа постапките сè уште не се спроведени во пракса. Имено, во **Унгарија**, во Законот CLXV од 2013 година за жалби и откривање на информации од јавен интерес, доколку таквата изјава или жалба се поднесе усно, надлежната институција има обврска кажаното да го стави на хартија (писмено) и да му достави копија и на укажувачот. Во пракса, петициите во Унгарија се поднесуваат писмено, но само во исклучителни ситуации можат да се дадат и усно. Теоретски постои можноста, меѓутоа во Парламентот сè уште не е спроведена. Законот CXXV за унгарскиот знаковен јазик и употребата на знаковниот јазик го препознава лингвистичкиот статус на унгарскиот знаковен јазик како независен природен јазик и обезбедува можност за користење на истиот при користење на услуги финансирани од државата. Во **Португалија** петициите мора да бидат поднесени писмено до претседателот на Собранието, иако слепите граѓани можат да поднесат петиција на Брајово писмо, што се смета како пишана форма. Не е возможно да се поднесе петиција на знаковен јазик со оглед на тоа дека на тој начин нема да е доставена во законски предвидената форма. Во некои случаи, во зависност од бројот на граѓаните кои ја поднесуваат петицијата, задолжително е да има и јавно сослушување на поднесувачите.

¹ Информациите содржани во кратката информација се добиени од страна на Европскиот центар за парламентарни истражувања и документација; <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/my-requests>

² Држави опфатени со кратката информација: Австрија, Белгија, Бугарија, Хрватска, Кипар, Естонија, Финска, Франција, Германија, Грција, Унгарија, Ирска, Латвија, Литванија, Луксембург, Полска, Португалија, Романија, Словачка, Словенија и Шпанија.

Глувонем граѓанин може да земе учество на сослушувањето, при што Собранието ги има на располагање сите неопходни механизми и услуги за да го овозможи тоа. Во ваков случај, пред сослушувањето, поднесувачите имаат обврска да ја контактираат службата на Собранието за да може да се обезбеди толкување на знаковен јазик. Парламентот во **Ирска** овозможува толкување на знаковен јазик кое е достапно за сите парламентарни комисии, иако сè уште не е употребена од страна на Комисијата за петиција. Сепак, граѓанинот ќе треба да го контактира Секретаријатот за да се организира соодветно толкување на знаковен јазик. Глуви и/или слепи и глуви лица во **Романија** имаат право да го користат романскиот знаковен јазик во комуникација со централните и локалните власти и институции, јавни или приватни, заради остварување на своите права. Централните или локалните власти и институции (јавни или приватни), имаат обврска да им овозможат бесплатно толкување на глуви лица или на лица со оштетен слух во согласност со законот што е на сила и се овозможува или по барање или по службена должност. Исто така, дел од романското законодавство е и Европската повелба за регионални или малцински јазици, со која знаковниот јазик е признаен како начин на комуникација помеѓу слепи и други лица. Постојат владини мерки со кои се охрабруваат медиумите и другите форми на јавно информирање да ги направат достапни своите услуги. Толкување на знаковен јазик е достапно за секоја потреба во насока да ги олесни информациите и комуникацијата помеѓу лицата со попреченост и другите лица.

Изработила: Ивана Арсовска Трајановиќ
Одобрила: Фани Коровешовска
Согласна: Фани Коровешовска

Раководител на Парламентарниот институт,

м-р Златко Атанасов

Насоки за користење на истражувачките услуги на Парламентарен институт

Кој
ги користи
услугите?

Зошто?

за обезбедување објективни и непристрасни информации заради:

- подобро аргументирање на ставовите;
- подобро запознавање со предлог-законите и другите акти;
- кристализирање на идејата за поднесување предлог-закон;
- учество на јавни настапи, комуникација со граѓани и дипломатски посети

- пратениците
- работните тела
- советите
- пратеничките групи
- генералниот секретар

Како?

Кому
му се поднесува
барањето?

со поднесување барање за истражувачки работи:

- во писмена форма (на пропишаниот образец, потпишан лично од корисникот)
- во електронска форма (преку системот на е-парламент)

на раководителот на Парламентарен институт
(за дополнителни појаснувања во однос на темата и рокот,
истражувачот и раководителите се консултираат со корисникот
при добивањето на барањето и во текот на изработката на
истражувачката работа)

Какви услуги
и препорачан
минимален рок?

минимум работни дена:

- кратка информација	3
- хронолошки преглед	5
- тематски преглед	5
- компаративен преглед	7
- опширна информација	10

Што содржат
истражувачките
работи?

истражувачките работи се од информативна
природа, политички неутрални и објективни, се
фокусираат на факти и не содржат препораки, ниту
сугерираат решенија

Што
не може да
биде
побарано?

- правни совети и помош за индивидуални случаи;
- изработка на нацрт-закони или амандмани;
- информации од надлежност на други сектори во Собранието

parl.inst@sobranie.mk

070/409-544
070/352-474
070/320-349
070/320-348
071/305-384

